

Kultuuriministri määruse „Regionaalsete tervisespordikeskuste edasiarendamise toetamise tingimused ja kord perioodil 2023–2026“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Kultuuriministri määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) reguleerib toetuse andmise korda regionaalsete tervisespordikeskuste edasiarendamise projektidele.

Riigi spordistrateegia eesmärk on tõsta eestlaste liikumisaktiivsust, et tagada tervelt elatud eluea pikenemine ja vähendada haigestumist südame-veresoonkonna haigustesse, mille üks peamine põhjus on vähene liikumine. Viimase kuue aasta eestisesed liikumisharrastust seiravad uuringud näitavad liikumisaktiivsuse tõusu – ligi pooled eestimaalased liiguvad regulaarselt (2016. aastal liikus kaks või enam korda nädalas 42%, 2018. aastal 40,2% ning 2020. aastal 44,8% elanikest). Spordistrateegia dokumendis „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“ on seatud eesmärgiks jõuda aastaks 2030 liikumisharrastuse taseme poolest Põhjamaade tasemele, kes eristuvad teistest kõrgema liikumisharrastuse ja sportimisaktiivsuse poolest. Põhjamaades tegeleb liikumisharrastusega ligi 70% elanikkonnast. Eesmärgi täitmiseks tuleb tegeleda pidevalt ja paralleelselt kolme peamise inimeste liikumisaktiivsust mõjutava suunaga (taristu, tegevused ja kampaaniad). Riigi peamine roll on tingimuste loomine liikumisharrastuse võimaldamiseks. Vabariigi Valitsus on rakendanud meetmeid, et soodustada liikumisaktiivsuse kasvutrendi Eesti elanikkonna hulgas. Aastatel 2019–2022 toetati regionaalsete tervisespordikeskuste meetme raames 23 tervisespordikeskust üle Eesti. Toetuse abil rajati või uuendati kunstlume tootmisvõimekust ja valgustatud liikumisradu ning loodi mitmeid teisigi liikumisharrastuse võimalusi. Alates 01.09.2020 paigaldas SA Eesti Terviserajad neisse tervisespordikeskustesse loendurid (v.a Hiiumaal Palukülas ja Kohilas), mille statistika alusel saab öelda, et Eesti elanikkond on keskused aktiivselt kasutusele võtnud – vahemikus 01.01.2020–30.08.2022 on need loendanud üle 5,9 miljoni külastuse. Samas peab arvestama, et viimased andurid paigaldati 2021. aasta suvel ning kahes tervisespordikeskuses ei ole neid senini. Toetusperioodi lõppedes on selgunud, et enamik tervisespordikeskusi vajavad täiendavaid investeeringuid – eriti vajalik on teenindushoone rajamise või uuendamise võimalus. Samas on kohalike omavalitsuste ja eraraha toetusel arendatud teisigi tervisespordikeskusi, mis vajaksid lisainvesteeringuid. Seetõttu on Kultuuriministeerium otsustanud jätkata regionaalsete tervisespordikeskuste meetmega vähemalt samas mahus.

Toetusprogrammi jätkamine aitab uuendada ja arendada regionaalseid tervisespordikeskusi ning seal pakutavate teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti. Toetusmeede panustab seega „Eesti 2035“ eesmärki „Tervist hoidev inimene on terviseteadlik, käitudes enda ja teiste elu ning keskkonda hoidvalt. Sealjuures hoolitseb ta nii vaimse kui ka füüsilise tervise eest.“

Programmil on oluline regionaalpoliitiline mõõde. Praegu toetatud tervisespordikeskustest on kujunenud ka kohad, kus korraldatakse laste liikumisõpetuse tunde, treeninguid ja võistlusi. Korras terviserajad aitavad kaasa inimeste elukvaliteedi tõusule piirkondades. Kvaliteetsete ja

korrastatud liikumispaikade olemasolu on tänapäevase elustandardi juurde kuuluv loomulik osa.

Meetme sihtrühm on Eestis elavad inimesed ning eesmärk on parandada kohaliku elanikkonna liikumisvõimalusi. Kultuuriministeerium analüüsis 2019.–2022. aastal riigilt toetust saanud tervisespordikeskuste esitatud andmete alusel, kui palju välisküllastajaid tervisespordikeskusi neil aastatel külastas, et hinnata riigiabi. Andmed välisküllastajate osakaalu kohta esitas 18 keskust. Enamik esitatud andmeid põhines hinnangutel ega tuginenud konkreetsele andmekorjele. Konkreetset andmeid esitanud keskused on suured tervisespordikeskused, kus on laialdaselt tegevusi ja teenuseid koos ööbimis- ja toitlustamisvõimalustega. Nende andmeil oli 2021. ja 2022. aastal välisküllastajate osakaal 1–4% teenuste kasutajatest. Ülejäänud tervisespordikeskused, kes kindlaid andmeid ei kogu, hindasid välisküllastajate arvu kas olematuks, väga minimaalseks (st mõni üksik turist aastas) või tõid välja, et see on 1–7% kogu küllastajate arvust. Kultuuriministeerium leiab, et 7% on hinnanguna liiga optimistlik, arvestades, et isegi suuremate keskuste puhul, kes andmeid koguvad, ei ole välisküllastajate osakaal nii suur. Seetõttu on Kultuuriministeerium seisukohal, et ka nende keskuste puhul on välituristide osakaal minimaalne. Täiendavalt küsis ministeerium andmeid ka SA Jõulumäe Tervisespordikeskusest, mis on Eesti üks suurimaid tervisespordikeskusi. Seal moodustasid 2021. aastal väliskülalised küllastajate koguarvust vaid 1,5%.

Need andmed kinnitavad, et tervisespordikeskused pakuvad oma teenuseid ennekõike kohalikele elanikele ega kahjusta liikmesriikidevahelist kaubandust. Seetõttu ei ole toetatavate tegevuste elluviimisega seotud kulude hüvitamine riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1, konkurentsiseaduse § 30 lõike 1 mõistes või vähese tähtsusega abi konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kultuuriministeeriumi spordiosakonna nõunik Kaarel Nestor (kaarel.nestor@kul.ee, tel 628 2260), Kultuuriministeeriumi personali- ja õigusosakonna juhataja Merle Pöld (merle.pold@kul.ee, tel 628 2347) ning jurist Mari Kõrtsini (mari.kortsini@kul.ee, tel 628 2254). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Kultuuriministeeriumi personali- ja õigusosakonna sekretär-keeletoimetaja Anni Viirmets (anni.viirmets@kul.ee, tel 628 2220).

Eelnõu ei ole seotud ühegi praegu menetluses oleva eelnõu ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Regionaalsete tervisespordikeskuste toetamise programm on välja töötatud Kultuuriministeeriumi spordiprogrammi alusel.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 23 paragrahvist.

1. peatükk

Üldsätted

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga taotlusvoorst „Regionaalsete tervisespordikeskuste edasiarendamise toetus perioodil 2023–2026“ vahendite saamise ning vahendite kasutamise tingimused ja kord.

Lõike 2 kohaselt vastutab määruse rakendamise eest Kultuuriministeerium, kes on toetuse andja. Kultuuriministeerium vastutab taotlusvooru väljakuulutamise ja koordineerimise eest ehk teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotlusi ja otsustab, kas taotlus rahuldada või mitte jms.

Paragrahviga 2 kehtestatakse, et määruses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades sama määruse erisusi.

Paragrahviga 3 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk toetada igas maakonnas kuni kahe regionaalse tervisespordikeskuse edasiarendamist ja uuendamist, et parandada ja laiendada liikumisharrastusega tegelemise võimalusi maakondades. Lisaks toetada tervisespordikeskuste arendamist, et nad saaksid pakkuda elanikkonnale mitmekülgsemaid ja kvaliteetsemaid tervisespordi harrastusega seotud teenuseid.

Lõikes 2 kirjeldatakse toetuse andmise ja kasutamise oodatavat tulemust. Toetatavate projektide elluviimisel arendatakse igas maakonnas edasi üht kuni kaht kesket tervisespordikeskust, kus on olemas tänapäevased ja mitmekülgsed võimalused, et tegeleda eri liikumisviisidega aasta ringi vabas õhus. Tervisespordikeskustes ette valmistatud liikumisrajad on elanikkonnale tasuta kasutamiseks, kuid teatud teenuste, mille väljaarendamiseks (nt pesemisvõimalus või mäetõstuk) kasutati riigi toetust, kasutamise puhul on tasu küsimine lubatud.

Paragrahvis 4 sätestatakse regionaalse tervisespordikeskuse mõiste.

Lõike 1 kohaselt on regionaalne tervisespordikeskus maakonnas või piirkonnas keskselt kasutatav liikumise harrastamiseks vabasse õhku rajatud taristu, kus on võimalik aasta läbi peamiselt tasuta kasutada ettevalmistatud liikumisradasid ning harrastada erinevaid liikumisviise. Muu hulgas on seal olemas kunstlume tootmisvõimekus ja valgustatud liikumisrajad. Tervisespordikeskuste elemendid võivad olla:

- 1) looduses liikumise rajad – kõnni- ja jooksurajad, suusarajad (sh võimalusega neid talvisel perioodil kunstlumega katta), jalgrattarajad, matkarajad jm;

- 2) kelgu- ja suusanõlvad;
- 3) jõulinnakud;
- 4) pallimängude välisväljakud;
- 5) kettagolffi rajad;
- 6) laste mänguväljakud;
- 7) väliuisuväljakud;
- 8) tervisespordikeskuse kasutajate teenindamiseks vajalikud olmehooned, riietus- ja pesemisruumid, tualetid ning tervisespordikeskuse hooldamiseks mõeldud tehnika hoiuruumid;
- 9) parklad.

Lõikega 2 piiritletakse, et regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamisel vabasse õhku rajatud taristu ei käsitle spetsiifilisi spordirajatisi, nagu võimlad, ujulad, lasketiirud jms, vaid vabas õhus liikumisharrastusega tegelemiseks mõeldud, eespool loetletud rajatisi.

2. peatükk

Toetatavad tegevused, toetuse osakaal ja kulude abikõlblikkus

Paragrahviga 5 kehtestatakse taotlusvooru raames toetatavad tegevused.

Lõike 1 kohaselt toetatakse toetuse andmise eesmärgi ja tulemuste saavutamisele suunatud tegevusi.

Punkti 1 kohaselt toetatakse liikumisradade rajamist ja renoveerimist. Taotlusvooru raames on võimalik rajada uusi ja uuendada olemasolevaid radasid ning pakkuda seeläbi inimestele mitmekülgsemat (erineva profiili, kattega ja raskusastmega) rajavalikut liikumisharrastusega tegelemiseks. Ilma täiendava toetusmeetmeta tervisespordikeskuste liikumisrajade kvaliteet regulaarse kasutamise ja kulumise tõttu halveneks ning selle tagajärjena võib hiljem väheneda ka tervisespordikeskuste kasutajate arv. Toetatakse tegevusi, mis on seotud liikumisradade ohutuks muutmisega, radade märgistamisega ja viitade paigaldamisega ning radade katmisega erinevate materjalidega.

Punkti 2 kohaselt toetatakse liikumisradade hoolduseks vajaliku tehnika soetamist. Liikumisradade kasutajad on radade kvaliteedis üha nõudlikumad, mistõttu ei ole tänapäeval võimalik kvaliteetseid radu (eriti suusaradu) ette valmistada ega neid ilma spetsiaalse tehnikata hooldada. Seepärast on radade korrashoiuks vajaliku tehnika olemasolu pakutavate teenuste kvaliteedi tõstmiseks oluline.

Punkti 3 kohaselt toetatakse liikumisradade valgustuse edasiarendamist ja uuendamist. Selleks, et liikumisradade kasutusaega kevadel ja sügisel pikendada, on võimalik taotlusvooru abil laiendada või uuendada valgustust, mis võimaldab inimestel kasutada tervisespordikeskuse radu pimedal ajal ohutult pikemat aega. Lisaks aitab tänapäevane elektrivalgustus kokku hoida tervisespordikeskuse ülalpidamiskulusid.

Punkti 4 kohaselt toetatakse kunstlume tootmise võimekuse edasiarendamist ja uuendamist. Eelmise perioodi taotlusvooru toel tagati kunstlume tootmise võimekus kõikides maakondades Eestis, kuid mitmed tervisespordikeskused vajavad lisainvesteeringuid, et tagada paremad rajad või väiksemad hoolduskulud või leida keskkonnasäästlikumad lahendused.

Punkti 5 kohaselt toetatakse olme- ja teenindushoone, mis on mõeldud regionaalse tervisespordikeskuse ja selle külastajate teenindamiseks ning tervisespordikeskuse taristu hooldamiseks mõeldud tehnika hoiustamiseks, rajamist. Seejuures ei toetata sisetingimustes olevate sportimisvõimaluste, näiteks jõusaali, ujula, sisespordisaali vms rajamist, mis ei ole siinse toetusmeetme raames abikõlblik kulu. Hoone kogumaksumus ei tohi ületada 320 000 eurot.

Punkti 6 kohaselt toetatakse olme- ja teenindushoone, mis on mõeldud regionaalse tervisespordikeskuse ja selle külastajate teenindamiseks ning tervisespordikeskuse taristu hooldamiseks mõeldud tehnika hoiustamiseks, renoveerimist või rekonstrueerimist. Maksumuse nõuet renoveerimist või rekonstrueerimist puudutavale projektile ei seata. Seejuures ei toetata sisetingimustes olevate sportimisvõimaluste, näiteks jõusaali, ujula, sisespordisaali vms renoveerimist või rekonstrueerimist, mis ei ole siinse toetusmeetme raames abikõlblik kulu. Kohaliku omavalitsuse omandis olevad regionaalsed tervisespordikeskused võivad energiatõhusustöödeks täiendava toetuse saamiseks esitada taotluse ka avaliku sektori hoonete energiatõhususe parandamise toetusmeetmesse. Meetme tingimused on määratletud riigihalduse ministri 28.02.2022 määruses nr 11¹. 2022. aasta taotlusvoor on juba lõppenud², kuid kava kohaselt peaks järgmine taotlusvoor avanema 2023. aastal.

Lõikega 2 sätestatakse lisategevused, mida toetatakse toetuse andmise eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks.

Punktides 1–5 kirjeldatakse lisategevusi, mida samuti taotlusvooru raames toetatakse. Toetatakse kelgu- ja suusanõlvade, sh nõlvade kasutamiseks mõeldud tehnika (nt mäetõstuki) soetamist või uuendamist, jõulinnakute, laste mänguväljakute, pallimängude välisväljakute uuendamist ja rajamist ning muude liikumisharrastamist laiendavate võimaluste, nagu kettagolfi raja või väliuisuväljaku loomist.

Lõikega 3 sätestatakse lisategevuste toetamise eeltingimus, mille kohaselt tuleb esitatud taotluses taotleda toetust vähemalt ühele § 5 lõikes 1 nimetatud peamisele tegevusele. See tähendab, et toetust taotletakse kas liikumisradade rajamiseks või rekonstrueerimiseks, liikumisradade hooldustehnika soetamiseks, valgustuse edasiarendamiseks või uuendamiseks, kunstlume tootmise võimekuse edasiarendamiseks või uuendamiseks või olme- ja teenindushoone rajamiseks või renoveerimiseks. Koos nendega võib toetust taotleda ka lõikes 2 sätestatud tegevustele.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/102032022010>

² <https://rtk.ee/meede-kohaliku-omavalitsuse-hoonete-energiatohusaks-muutmise-2022>

Lõikega 4 kehtestatakse tingimus, et toetust ei anta esitatud projektile, kus § 5 lõigetes 1 ja 2 loetletud toetatavad tegevused on ellu viidud enne taotluse esitamist. Toetatavad tegevused peavad olema tehtud projekti abikõlblikkuse perioodil. Kui mõni tegevus on pooleli, näiteks teenindus- ja olmehoone ehitus, siis abikõlblikud on ainult need kulud, mis on tehtud abikõlblikkuse perioodil.

Paragrahviga 6 kehtestatakse toetussumma ning oma- ja kaasfinantseeringu määr.

Lõike 1 kohaselt toetatakse tervisespordikeskuste edasiarendamise programmi raames aastatel 2023–2026 igas maakonnas ühe kuni kahe tervisespordikeskuse väljaarendamist.

Lõike 2 kohaselt kehtestatakse toetuse ülemmäär, mida on võimalik olemasoleva eelarve põhjal iga maakonna tervisespordikeskusele või -keskustele anda. Kõiki maakondi käsitletakse võrdselt. Toetussumma ühele maakonnale on ühes kalendriaastas 40 000 eurot, mis jaguneb maakonnas toetust saavate tervisespordikeskuste vahel taotluses kavandatud tegevuste alusel. Maakonnale mõeldud toetuse määr võib muutuda juhul, kui kinnitatud tervisespordikeskuste nimekirjast arvatakse tervisespordikeskus välja ja vabanenud toetussummale esitab täiendava taotluse teise maakonna tervisespordikeskus määruse eelnõu § 16 lõike 3 põhjal.

Lõigete 3 kohaselt on toetuse maksimaalne osakaal projekti abikõlblikest kuludest 50%, st vähemalt 50% taotluses esitatud projekti abikõlblikest kuludest peab toetuse saaja katma oma- või kaasfinantseerimise vahenditest.

Lõigetes 4–7 selgitatakse lahti oma- ja kaasfinantseeringu olemus ning kaasfinantseerija mõiste. Omafinantseering on toetuse saaja rahaline panus projekti abikõlblike kulude katmiseks, mis peavad olema kajastatud projekti eelarves ja mida saadud toetusest ei kaeta. Kaasfinantseerija on juriidiline isik või kohaliku omavalitsuse üksus, kes panustab rahaliselt projekti eelarvesse kavandatud tegevuste elluviimiseks. Kaasfinantseering on kaasfinantseerija panus projekti abikõlblike kulude katmiseks, mis peavad olema kajastatud projekti eelarves ja mida toetusest ei kaeta. Oma- ja kaasfinantseeringu nõue kehtib kogu toetusperioodi puhul tervikuna. Oma- ja kaasfinantseeringuna ei käsitleta taotlusvoorst „Regionaalsete tervisespordikeskuste olme- ja teenindushoonete rajamise toetamise tingimused ja kord“ saadud toetust või selle meetme raames esitatud oma- ja kaasfinantseeringut.

Paragrahviga 7 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik, kui see on tegevuste elluviimiseks põhjendatud, tekib abikõlblikkuse perioodil, selle tasub toetuse saaja või projekti kaasfinantseerija ning on kooskõlas õigusaktidega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõttega. Kuna eelnõu ei sisalda kõiki muude õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, siis on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada ka teiste riigisiseste toetusi reguleerivate õigusaktidega. Riigisisese õigusega kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks

selles, et toetuse saaja peab järgima maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid põhimõtteid.

Lõikes 2 kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Kulu on põhjendatud, kui see on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub põhjendatuse nõude kaudu ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et nimetatud kulu on tekkinud asjakohaste toetatavate tegevuste käigus.

Lõigetega 3 ja 4 kehtestatakse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude loend. Raamatupidamise algdokumendi mõiste on kehtestatud raamatupidamise seaduse §-s 7 ja peab vastama kehtestatud nõuetele. Toetuse kasutamine peab olema raamatupidamises selgelt eristatav, mis tähendab algdokumentidele või raamatupidamiskannetele projektitunnuste lisamist. Eraldi arveldusarvet see ei tähenda. Kui toetuse saaja peab seda vajalikuks, on see tema valik.

Paragrahviga 8 kehtestatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblikkuse periood kindlaksmääratud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõpevad ning projekti elluviimiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti elluviimise perioodi kavandamisel peab taotleja lähtuma eelnõus projekti abikõlblikkuse perioodi kohta sätestatud tingimustest, millest lähtudes tuleb taotlusesse märkida projekti algus- ja lõppkuupäev.

Lõikega 2 jagatakse abikõlblikkuse periood regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamise toetamise projektidele neljaks osaks. Regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamise abikõlblikkuse periood on kuni neli aastat. Neli osa on järgmised: 1) 01.01.2023 või taotluses esitatud hilisem kuupäev kuni 31.12.2023; 2) 01.01.2024 kuni 31.12.2024; 3) 01.01.2025 kuni 31.12.2025; 4) 01.01.2026 kuni 31.12.2026. Eelnõu ei näe ette abikõlblikkuse perioodi pikendamist.

Lõikega 3 kehtestatakse nõue, et iga abikõlblikkuse perioodi osa lõpuks peab olema selleks ajavahemikuks eraldatud toetus kasutatud, v.a määruse § 15 lõikes 4 välja toodud juhtudel, kus toetuse andja on hinnanud tegevuse elluviimisel ja seega kulu tegemisel tekkinud takistust mõjuvaks.

3. peatükk

Toetuse taotlemine, taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded

Paragrahviga 9 sätestatakse taotlusvooru avamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt kinnitab kultuuriminister taotlusvooru iga-aastase eelarve Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Kuigi regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamise projektide elluviimise abikõlblikkuse perioodi kestus on kokku kuni neli aastat, kinnitatakse iga kalendriaasta kohta eelarve eraldi.

Lõike 2 kohaselt peab toetuse andja oma veebilehel vähemalt 10 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist teada andma taotluste esitamise tähtaja ning taotlusvooru eelarve ühe kalendriaasta kohta. See kehtib ka eelnõu § 16 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel.

Paragrahviga 10 kehtestatakse toetuse taotlemise kord.

Lõike 1 kohaselt tuleb esitada toetuse andjale toetuse taotlus kindlaksmääratud tähtaja jooksul, millest on teavitatud vähemalt 10 kalendripäeva enne taotluste vastuvõtmise algust toetuse andja veebilehel. Taotlus jäetakse läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud. Kui taotleja ei ole tähtajaks taotlust esitanud ning tal on selleks mõjuv põhjus, võib ta toetuse andjale esitada menetlustähtaja ennistamise taotluse.

Lõike 2 kohaselt tuleb taotlus esitada Kultuuriministeriumi toetuste taotluste e-keskkonna kaudu projektitoetuse taotlusvormil. Taotluse allkirjastab asutuse või organisatsiooni esindusõiguslik isik. Toetuse andja saadab toetuse taotlejale kinnituse taotluse kättesaamise kohta.

Lõige 3 selgitab, kuidas toimida, kui taotluse esitamisel tekib e-keskkonnas tehniline viga, mistõttu ei saa taotlust tähtajaks esitada. Sellises olukorras loetakse taotluse esitamise tähtpäevaks järgmine tööpäev pärast vea likvideerimist.

Paragrahviga 11 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse isikud, kellele toetus on suunatud. Taotleja saab olla kohaliku omavalitsuse üksus või Eestis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik, kes omab või valdab rendi-, üüri-, hoiu-, pandi- või muu selletaolise suhte alusel tervisespordikeskuse taristut, kus on valgustatud liikumisrajad ja kunstlume tootmisvõimekus. Kui üldjuhul on toetuse taotleja tervisesporditaristu omanik, siis nimetatud säte võimaldab toetust taotleda ka isikul, kellel on tervisespordikeskuse taristu valdamiseks, haldamiseks ja/või käsutamiseks sõlmitud taristu omanikuga vastav (üldjuhul pikaajaline) kokkulepe. See säte võimaldab toetust taotleda ka näiteks kohaliku omavalitsuse hallataval asutusel, kellel on kohaliku omavalitsuse kui taristu omanikuga sõlmitud taristu haldamiseks koostöökokkulepe.

Lõikega 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale. Nimetatud nõuete alusel tuvastatakse, kas taotlejal on olemas projekti elluviimiseks vajalik suutlikkus.

Punktis 1 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigile. Kui taotlejal need on, ei ole nimetatud nõue täidetud. Maksu- ja maksevõla puudumisega arvestamise eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole riigi ees rahalist võlga.

Punktis 2 sätestatakse, et taotleja ei tohi olla pankrotis, likvideerimisel ega sundlõpetamisel ning tal ei tohi olla kehtivat äriregistrist kustutamise hoiatust.

Punktis 3 sätestatakse, et toetust ei anta, kui toetuse andja on taotleja kohta teinud tagasinõudmise otsuse mõne varasema projekti raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse olukorda, kus toetuse

tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sh ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma tähtajaks.

Punktis 4 sätestatakse nõue, et taotleja peab olema suutlik tasuma määrusega ette nähtud oma- või kaasfinantseeringut ja projekti mitteabikõlblikke kulusid.

Punktis 5 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga, kui tegemist on eraõigusliku juriidilise isikuga. Kui toetuse taotleja on kohaliku omavalitsuse üksus, siis tema majandusaasta aruanne peab olema kinnitatud ja avalikustatud kehtivate õigusaktide kohaselt.

Punkti 6 kohaselt ei tohi taotlejal olla muid tähtajaks täitmata kohustusi toetuse andja ees.

Lõikega 3 täpsustatakse, kui kaua eeldatakse taotlejalt ja hilisemalt toetuse saajalt oma- ja kaasfinantseeringu ning mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkust. See peab olema ja säilima kuni projekti lõppemiseni. Toetuse andja kontrollib oma- ja kaasfinantseeringu ning mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkuse nõuet taotluse esitamise hetkel, kuid võib seda teha ka taotluse rahuldamise otsuse tegemise ja selle muutmise hetkel ning hiljem ehk kuni projekti lõppemiseni.

Paragrahvi 12 kehtestatakse nõuded taotlusele.

Lõikes 1 sätestatakse, et taotlusest peab selguma, et toetust taotletakse eelnõu §-s 5 nimetatud toetatavatele tegevustele ja §-s 7 nimetatud abikõlblikele kuludele. Taotluses kirjeldatud projekt peab panustama eelnõu §-3 nimetatud eesmärkide ja tulemuste saavutamisse.

Lõikes 2 kohaselt peab toetuse taotluses määratletud abikõlblikkuse periood olema vastavuses eelnõu §-s 8 sätestatud tingimustega. Projekti elluviimise abikõlblikkuse perioodi kestus on kuni neli aastat, see on maksimaalselt 01.01.2023 kuni 31.12.2026.

Lõikes 3 määratakse, milliseid andmeid peab taotlus sisaldama. Toetuse taotlus esitatakse kogu abikõlbliku perioodi (2023–2026) kohta üks kord väljakuulutatud taotlusvooru tähtaja jooksul. Taotluses esitatakse kogu abikõlblikkuse perioodi tegevused ja ajakava, oodatavad tulemused, eelarve tegevuste lõikes, sh üldmaksumus, oma- ja kaasfinantseeringu summa ning taotletava toetuse summa iga kalendriaasta kohta eraldi. Kinnitus oma- ja/või kaasfinantseeringu kohta tuleb esitada kirjalikult. Taotluses esitatakse kõik kulud, sh mitteabikõlblikud kulud. Kui toetust taotletakse tasuliste teenuste loomiseks või edasiarendamiseks, tuleb eelarves ka tasulised teenused eristatavalt välja tuua. Kui tervisespordikeskuse taristu, mida soovitakse edasi arendada, ei ole taotluse esitaja omandis, tuleb taotlusele lisada taristu omaniku allkirjastatud nõusolek arenduste elluviimiseks. Samuti tuleb taotlusesse lisada tervisespordikeskuse aastane külastajate arv taotleja andmetel või hinnangul ning taotleja või maakondliku arendusorganisatsiooni nägemus, mis võib olla esitatud koos maakondliku arendusorganisatsiooni kinnituskirjaga, toetust taotleva

terviseapordikeskuse ülalpidamiskulude katmise ja edasiste arenguplaanide kohta pärast toetusperioodi lõppu.

Lõige 4 näeb ette võimaluse lisada taotlusele maakondliku arendusorganisatsiooni kinnituskiri, mida võtab hindamiskomisjon arvesse taotluste sisulisel hindamisel. Maakondliku arendusorganisatsiooni esitatud kirjas kinnitatakse, et toetust taotlev terviseapordikeskus on maakonnas oluline ja prioriteetne ning vajab uuendamist ja edasiarendamist, eesmärgiga tagada maakonna elanikkonnale kvaliteetsed tingimused terviseapordiga tegelemiseks aasta ringi. Maakondliku arendusorganisatsiooni kinnituskiri võib sisaldada maakonnas eelisarendavate terviseapordikeskuste järjestust.

Lõige 5 toob välja, et kui taotleja on taotlenud projektile või projekti osadele tegevustele toetust samal ajal mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest, peab taotluses olema esitatud sellekohane teave.

4. peatükk

Taotluse menetlemine

Paragrahvis 13 kehtestatakse taotluse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andja menetleb taotlust kuni 60 tööpäeva taotlusvooru sulgemisest arvates. Haldusmenetluse seaduse § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada ettenähtud aja jooksul, teha viivitusega teatavaks tõenäoline aeg ning näidata tähtajast kinnipidamata jätmise põhjus.

Lõikes 2 kirjeldatakse taotluse menetlemise etappe. Taotluse menetlemine algab taotluse registreerimisest, millele järgnevad taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontroll, taotluse sisuline hindamine, taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemine ehk toetusperioodil toetatavate terviseapordikeskuste nimekirja koostamine ning toetussummade määramine.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbivaatamise käigus selgub, et see ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused, küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale antakse puuduste kõrvaldamiseks kuni viis tööpäeva. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 4 kirjeldatakse, mis põhjustel ei tunnista taotlust nõuetele vastavaks. Taotlus ei ole nõuetele vastav siis, kui taotlejale eelnõu §-s 11 ja taotlusele eelnõu §-s 12 esitatud nõuded on täitmata või kui eelnõu § 13 lõikes 3 antud tähtaja jooksul ei ole taotluses esinevaid puudusi kõrvaldatud.

Lõike 5 kohaselt jätab toetuse andja nõuetele mittevastavaks tunnistatud taotluse läbi vaatamata.

Paragrahviga 14 reguleeritakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste sisulist hindamist.

Lõike 1 kohaselt hindab nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi kultuuriministri moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub kuni seitse liiget.

Lõikes 2 nähakse ette võimalus, et hindamiskomisjoni koosolekule võib kutsuda toetuse taotleja esindaja või esindajad oma taotlust tutvustama.

Lõikega 3 kehtestatakse kriteeriumid, mille alusel hindamiskomisjon taotlusi sisuliselt hindab. Kriteeriumide kirjeldus on oluline, et taotlejal oleks arusaadav, mida projekti puhul hinnatakse ning aitaks tal samas projekti tegevusi ja tulemusi selgelt kirjeldada. Ühtlasi on selged kriteeriumid juhend taotluste hindajatele ja otsuse tegijatele. Hindamiskriteeriume ja -protsesse kirjeldab täpsemalt ka hindamismetoodika (lõige 4).

Esimese kriteeriumi juures hindab komisjon taotluses esitatud dokumentide põhjal projekti teostatavust ehk tulemuste saavutamise realistlikkust. Komisjon hindab taotluses esitatud projekti sisu vastavust taotlusvooru eesmärkidele ja taotletavate tulemuste saavutatavust, projekti tegevuste läbimõeldust, lahtikirjutatust ja elluviidavust, projekti eelarve selgust, lahtikirjutatust ja realistlikkust ning kuidas ja mis mahus kavatakse projekt ellu viia, kui riigipoolne eraldatud toetus ei vasta taotlusele või kui ehitushinnad kallinevad.

Teise kriteeriumi juures hindab komisjon, kas maakondlik arendusorganisatsioon on kirjalikult kinnitanud, et toetust taotlev tervisespordikeskus on maakonnas prioriteetne, edasiarendatav ja uuendamist vajav, milline on esitatud nägemus toetust taotleva tervisespordikeskuse ülalpidamiskulude katmise ja edasiste arenguplaanide kohta pärast toetusperioodi lõppu ning kuidas taotluses väljatoodud tegevuste elluviimine parandab ja laiendab liikumisharrastusega tegelemise võimalusi maakonnas ja/või piirkonnas.

Kolmanda kriteeriumi juures hindab komisjon projekti eesmärkide saavutamisel tervisespordikeskuse sobivust üleriigilisse ühtsesse tervisespordikeskuste võrgustikku, vaadates tervisespordikeskuses toimuvate sündmuste ja tegevuste mitmekesisust, milline on tervisespordikeskuse kasutatavus, sh laste ja noorte poolt, ning tervisespordikeskuse sobivus ja koostöö teiste tervisespordikeskustega ja spordiorganisatsioonidega.

Lõike 4 kohaselt hinnatakse taotlust kultuuriministri käskkirjaga kinnitatud hindamismetoodika alusel ja selles kirjeldatud viisil. Hindamismetoodika avalikustab toetuse andja oma veebilehel hiljemalt 10 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist.

Lõike 5 kohaselt teeb hindamiskomisjon kultuuriministrile ettepaneku taotluste rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta. Ettepanek sisaldab toetatavate regionaalsete tervisespordikeskuste nimekirja ja toetussummat iga toetusperioodi aasta kohta. Vastavasisuline ettepanek on võimalik esitada, sest esitatud taotlustes peavad olema kirjeldatud kogu abikõlblikkuse perioodi kavandatud tegevused ja eelarved. Lisaks sätestatakse nõuded komisjoni ettepaneku sisule.

Paragrahviga 15 nähakse ette taotleja toetatavate tervisespordikeskuste nimekirja arvamine ja toetuse summa eraldamine.

Lõikes 1 sätestatakse, et taotleja toetusperioodil toetatavate tervisespordikeskuste nimekirja arvamise otsustab kultuuriminister käskkirjaga. Lisaks nimetatakse, mis on tervisespordikeskuste nimekirja arvamise alus. Esiteks peavad taotleja ja taotlus vastama määruses sätestatud nõuetele ning teiseks peab esitatud taotlus kuuluma sisulise hindamistulemuse põhjal kas tervikuna või osaliselt rahuldamisele.

Lõike 2 kohaselt ei arvata tervisespordikeskust nimekirja juhul, kui taotleja ja taotlus ei vasta määruse eelnõus kehtestatud nõuetele ning hindamiskomisjoni hindamistulemuste põhjal ei kuulu taotlus rahuldamisele või kui taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või projektis kavandatud toetatavate tegevuste muutmise kohta.

Lõike 3 kohaselt määratakse tervisespordikeskuste nimekirjas nimetatud taotlejale projekti elluviimiseks eraldatud toetuse summa igal aastal kultuuriministri käskkirjaga, mille aluseks võetakse hindamiskomisjoni ettepanek.

Lõike 4 kohaselt on toetuse saajal võimalik taotleda iga-aastase toetussumma kasutamise edasilükkamist ühe aasta võrra, kui toetuse kasutamine samal aastal ei olnud mõjuval põhjusel võimalik. Toetussumma kasutamise edasilükkamise taotlus tuleb esitada e-keskkonna kaudu esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui toetussumma saamise kalendriaasta viimasel tööpäeval.

Lõikes 5 sätestatakse, et kui taotlusvooru järgnevate aastate eelarve maht on väiksem taotlusvooru esimese aasta eelarve mahust ning hindamiskomisjoni ettepanekut ei ole võimalik seetõttu arvestada, teeb toetuse andja tervisespordikeskuste nimekirja kantud taotlejale ettepaneku esitada projekti muudatustaotlus. Muudatustaotlusi hindab hindamiskomisjon määruse eelnõu §-s 14 sätestatud korras.

Lõike 6 kohaselt saadetakse taotlejale tema taotluse kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahvi 16 reguleeritakse toetust saavate tervisespordikeskuste nimekirja muutmine.

Lõikes 1 nähakse ette võimalus tervisespordikeskuste nimekirja muutmiseks vajaduse põhjal, mille algatab toetuse andja käesoleva lõike punktides 1–7 kirjeldatud olukordade kohaselt.

Lõikes 2 tuuakse välja, et tervisespordikeskuste nimekirjast väljaarvamisel võib toetuse andja juba toetust saanud tervisespordikeskusele toetuse osaliselt või täielikult tagasi küsida määruse §-s 19 sätestatud korras.

Lõikes 3 nähakse ette täiendava toetuse taotlemise võimalused juhuks, kui maakonnas arendatav tervisespordikeskus on nimekirjast välja arvatud. Sellisel juhul saab esitada vabanenud rahale täiendava taotluse kas sama maakonna teine selle taotlusvooru raames arendatav tervisespordikeskus, et laiendada oma tegevusi, mis on kooskõlas projekti eesmärkidega, või uue taotluse sama maakonna teised tervisespordikeskused, kes soovivad samuti oma piirkonnas panustada määruse §-s 3 püstitatud eesmärkide ja tulemuste saavutamisse.

Lõikes 4 nähakse ette võimalus juhuks, kui samast maakonnast ei esitata täiendavat või uut taotlust. Sel juhul võib täiendava taotluse esitada tervisespordikeskuste nimekirja kantud teises maakonnas asuv tervisespordikeskus.

Lõikes 5 kehtestatakse, et tervisespordikeskuste nimekirja muutmisel esitatakse taotlused eelnõu §-s 10 sätestatu kohaselt, st toetuse andja määrab avalikult tähtaja täiendavate taotluste esitamiseks, taotlused esitatakse e-keskkonna kaudu, taotlused registreeritakse ja taotlejat teavitatakse taotluse kättesaamise kohta. Esitatud täiendavaid taotlusi hinnatakse eelnõu §-s 14 sätestatu kohaselt, st taotlusi hindab hindamiskomisjon §-s 14 kirjeldatud hindamiskriteeriumide põhjal. Esitatud taotlused peavad vastama määruses sätestatud nõuetele. Taotluse menetlemisel ei kohaldata maakonnale eelnõu § 6 lõikes 2 sätestatud ülemmäära.

5. peatükk

Toetuse väljamaksmine ja aruandlus

Paragrahviga 17 sätestatakse toetuse maksmise tingimused, mille kohaselt makstakse toetus toetuse saajale välja eelnõus ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimuste kohaselt ettemaksuna 14 tööpäeva jooksul pärast toetussumma määramise otsuse (kultuuriministri käskkirja) jõustumist. Toetussumma määramise otsus tehakse igal kalendriaastal ning toetus makstakse toetuse saajale välja ühe kalendriaasta kaupa projekti elluviimise perioodil.

Paragrahviga 18 kehtestatakse toetuse kasutamisega seotud aruande esitamise nõuded.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale projekti elluviimisega seotud aruannete esitamise kohustus. Toetuse saaja esitab projekti toimumise perioodil (2023–2026) iga kalendriaasta 31. detsembri seisuga aruande aasta jooksul elluviidud tegevuste ja nende rahastamise, sh toetuse kasutamise kohta järgmise kalendriaasta 10. jaanuariks. Toetuse saaja esitab projekti abikõlblikkuse perioodil toetuse andjale kokku neli aruannet iga kalendriaasta 31. detsembri seisuga. Aruanne esitatakse e-keskkonnas ning see koostatakse kuludokumentide alusel, milleks on teenuste ja asjade ostuarved, arvete tasumist tõendavad maksekorraldused, võrreldavad pakkumised ja dokument valitud pakkuja kohta ning teised kuludokumendid, mis tõendavad abikõlblike kulude tekkimist ja tasumist.

Lõikes 2 sätestatakse toetuse saaja kohustus esitada viivitamata toetuse andjale projekti muudatustaotlus, kui eelnõus § 12 lõikes 3 nimetatud andmed on taotluses muutunud. Hindamiskomisjonil on õigus muudatustaotlust menetleda 30 tööpäeva taotluse esitamisest arvates ja kohustus hinnata seda eelnõu §-s 14 sätestatud korras. Toetuse andja hindab esitatud taotluse alusel, kas projekti rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised ning teeb ettepaneku muudatustaotluse rahuldamise või mitterahuldamise kohta. Muudatustaotlus registreeritakse taotlusvoorus esitatud taotluse lisana.

Lõikes 3 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg, milleks on eelnõu kohaselt ette nähtud 30 tööpäeva.

Lõikes 4 antakse toetuse saajale võimalus aruande esitamise tähtaega põhjendatud juhtudel avalduse alusel pikendada. Seda saab teha ainult juhul, kui pikendamise taotlus on esitatud enne § 18 lõikes 1 sätestatud tähtaja saabumist.

Lõikes 5 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbivaatamise käigus selgub, et selles esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Selleks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni 10 tööpäeva, mil eelnõu § 18 lõikes 3 toodud aruande menetlemise aeg peatub. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 6 sätestatakse aruande kinnitamise tingimused. Kui toetuse andja on aruande kinnitanud, saadetakse toetuse saajale vastavasisuline teade e-keskkonna kaudu.

6. peatükk

Toetuse tagasinõudmine ja maksmine

Paragrahviga 19 reguleeritakse toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sh kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on kasutatud mitteabikõlbliku kulu katteks või mõnel muul toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusaktiga.

Lõikes 1 sätestatakse, millistel juhtudel tehakse otsus toetuse tagasinõudmise kohta. Toetuse andja teeb kaalutusõiguse kohaselt otsuse kas toetuse osalise või täieliku tagasinõude kohta.

Punktides 1–8 sätestatakse toetuse tagasinõudmise otsuse alused. Toetuse tagasinõudmise otsus võidakse teha, kui toetust on kasutatud mitteabikõlbliku kulu katmiseks, projekti eesmärki ei saavutatud või kavandatud tegevused jäid ellu viimata, sama kuludokumenti on juba hüvitatud kas selle või mõne teise projekti raames, toetuse saaja on esitanud valeandmeid või olulisi andmeid varjanud, iga-aastane aruanne ei ole esitatud tähtajaks, toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimismenetlus. Toetus võidakse tagasi nõuda ka juhul, kui tervisespordikeskus arvatakse välja tervisespordikeskuste nimekirjast eelnõu §-s 16 lõikes 1 sätestatud tingimustel. Kui aga tervisespordikeskus arvatakse nimekirjast välja seetõttu, et enne abikõlblikkuse perioodi lõppu on püstitatud eesmärgid ja tulemused saavutatud ning toetuse saaja kinnitab koos aruandega, et projekt on lõpule viidud ja rohkem toetust ei vaja, kinnitab toetuse andja aruande kinnitamisega projekti edukat lõpuleviimist.

Juhul kui aruandes esitatud toetuse saamiseks esitatud kulu ei ole abikõlblik, sest see ei vasta 2. peatükis toodud abikõlblikkuse nõuetele, vähendatakse vastavalt projektile eraldatavat toetust nii, et tagatud on kokkulepitud toetusmäärast kinnipidamine. Kui eraldatud toetus ületab lubatud osakaalu abikõlblikest kuludest, nõutakse toetusmäärast ületav toetuse osa tagasi, rakendamata seejuures kaalutusõigust.

Lõike 2 kohaselt ei tehta toetuse tagasinõudmise otsust, kui puudus kõrvaldatakse või kui kohustus või nõue täidetakse etteantud tähtaja jooksul.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest.

Lõike 4 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvates 60 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Lõikes 5 sätestatakse tagasimaksmisele kuuluva toetuse ajatamise võimalus.

7. peatükk

Toetuse saaja ja toetuse andja õigused ja kohustused

Paragrahviga 20 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest. Toetuse saaja peab tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja projekti eduka elluviimise eelnõus fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Toetuse saaja kohustuste tagamine tähendab, et kohustuse peab olema täitnud tema ise.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja kasutama eraldatud toetust sihipäraselt. Toetuse saaja peab projekti ellu viima heakskiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Projekti eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus määratletud võimalustega.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sh ette nähtud vorminõuete järgimist, arusaadavate selgituste andmist, õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. Nimetatud nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punkti 3 kohaselt peab toetuse saaja jälgima projekti elluviimisega seotud asjade ostmisel ja teenuste tellimisel riigihangete seaduse §-s 3 toodud põhimõtteid. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et asja ostmisel ja teenuse tellimisel on järgitud riigihangete seaduses sätestatud põhimõtteid.

Punkti 4 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada toetuse saamise ja kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ning muud tõendid raamatupidamisseaduses kehtestatud tingimuste kohaselt, s.o seitse aastat alates toetuse saamisest.

Punkti 5 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et lähtutakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka projekti elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus peavad

olema üheselt eristatavad, seejuures see, millised neist on abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Punkti 6 kohaselt on toetuse saajal kohustus tagastada koos aruandega toetuse kasutamata jääk.

Punkti 7 kohaselt on toetuse saajal kohustus täita muid õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole, et saada juhiseid projekti nõuetekohaseks elluviimiseks, sh eelhindang projektis kavandatavatele muudatustele, selgitused kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta jms.

Punktis 2 rõhutatakse toetuse saaja õigust toetusest igal ajal loobuda ja toetus tagastada.

Paragrahviga 22 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Toetuse andja peamine ülesanne on valida rahastamiseks sobilikud projektid, sh menetleda taotlused, maksta rahuldatud taotluse alusel toetust, kontrollida kulude abikõlblikkust ja teha vajaduse korral toetuse tagasinõudmise otsus.

Punktiga 1 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida eelnõus sätestatud menetluse ja otsuste teatavaks tegemise tähtaegu.

Punkti 2 kohaselt on toetuse andjal kohustus säilitada toetuse taotlemise, andmise ja kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ning muud tõendid seitse aastat taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Punktide 3–5 kohaselt on toetuse andjal kohustus kontrollida projektide elluviimist, sh vaadata läbi aruandeid, kehtestada taotlus- ja aruandevormid ja muud asjakohased juhendmaterjalid ning teha need taotlejale ja toetuse saajale kättesaadavaks e-keskkonnas.

Punkti 6 kohaselt on toetuse andjal kohustus selgitada toetuse saajale toetuse andmist ja kasutamist puudutavaid reegleid ning teavitada toetuse saajat viivitamata reeglites toimunud muudatustest.

Punkti 7 kohaselt on toetuse andjal kohustus teha õiguspäraselt toiminguid, mis on sätestatud määruses ja teistes kohalduvates õigusaktides.

Paragrahviga 23 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Punktidega 1–2 sätestatakse toetuse andja õigused kontrollida projekti elluviimist ning nõuda asjakohaste täiendavate dokumentide esitamist, mis tõendavad projekti nõuetekohast teostamist ja toetuse saaja kohustuste nõuetekohast täitmist. Ühtlasi võib toetuse andja kontrollida abikõlblikke kulusid toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus

saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sh projekti tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, projekti tulude ja kulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises.

Punktis 3 sätestatakse, et taotluse menetlemisel kontrollitakse toetuse saaja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkust ning oma- ja kaasfinantseeringu nõuete täidetust. Seepärast peaks taotleja taotluses kirjeldama, millised kulud kaasnevad projekti elluviimisel lisaks taotluses näidatud abikõlblikele kuludele ning selgitama oma võimekust projekti rahastamiseks – st millisest allikatest rahastab ta kohustusliku omafinantseeringu ja muud kulud ning kuidas tagab projekti elluviimise juhul, kui kulud suurenevad.

Punktide 4–5 kohaselt on toetuse andjal õigus tunnistada toetuse rahuldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsus) ja teisi eelnõus sätestatud otsuseid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Eelnõu mõju

- 1) Sotsiaalne mõju. Sihtrühmaks on maakonnas/piirkonnas elavad inimesed, kellele on loodud tänapäevasemad ja kvaliteetsemad võimalused liikumiseks värskes õhus. Suureneb regulaarselt liikuvate inimeste osakaal, mis läbi paraneb inimeste tervisekäitumine. Liikumisaktiivsuse tõus on eelduseks südame-veresoonkonna haiguste vähenemisele, pikeneb tervena elatud aastate arv ja eluiga tervikuna. Mõjub positiivselt rahvaarvu suurenemisele.
- 2) Regionaalne mõju. Programmil on oluline regionaalpoliitiline mõju. Toetusprogrammi elluviimisel paraneb liikumisharrastusega tegelemise võimalus regionaalselt. Uuendatud tervisespordikeskused aitavad kaasa inimeste elukvaliteedi tõusule piirkondades. Kvaliteetsed ja korrastatud liikumispaigad ning kergliiklusteed on tänapäevase elukeskkonna juurde kuuluv loomulik osa. Tervisespordikeskused on ka võimalik koht, kus korraldada laste liikumisõpetuse tunde, treeninguid ja võistlusi. Toetusprogrammi elluviimine aitab tagada, et kõikides Eesti maakondades on vähemalt üks kvaliteetseid teenuseid pakkuv tervisespordikeskus ja seeläbi võimalus harrastada talispordialasid loodusliku lüme puudumise korral.
- 3) Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele, kuludele ja tuludele. Määruse rakendaja on Kultuuriministeerium, kelle töökoormus ei tõuse, sest toetusmeede asendab vanema samasisulise toetusmeetme.

Kohalikud omavalitsused on valdavalt regionaalsete tervisespordikeskuste omanikud. Tervisespordikeskuse edasiarendamise taotluse ettevalmistamisel või kooskõlastamisel nende töökoormus tõuseb. Samuti suureneb koormus täiendava ressursi leidmisel

kohaliku omavalitsuse eelarvest, et tagada elluviidava projekti oma- või kaasfinantseeringu maht 50% ulatuses projekti abikõlblikest kuludest. Maksimaalselt võib see summa olla kuni 40 000 eurot aastas ehk 160 000 eurot nelja aasta jooksul, mis on samaväärne riigieelarvelise toetusega.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu alusel toetuse andmist rahastatakse riigieelarvest nelja aasta (2023–2026) jooksul kokku 2,4 miljoni euroga, taotlusvooru aastane maht on 600 000 eurot. Projekti iga-aastane eelarve kinnitatakse Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga.

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eestimaa Spordiliidule Jõud, SA-le Eesti Terviserajad, maakondade spordiliitudele ja maakondlikele arendusorganisatsioonidele. Esitati neli ettepanekut kahelt organisatsioonilt:

	Kommentaar	Kultuuriministeeriumi vastus
1.	<p><u>Võrumaa Arenduskeskus SA:</u> Määruse § 3 lg. 2 on kirjas „<i>Toetuse andmise tulemusena arendatakse igas maakonnas edasi kuni kahte regionaalset tervisespordikeskust mis pakuvad inimestele mitmekülgseid võimalusi tegeleda aasta läbi vabas õhus ja peamiselt tasuta erinevate liikumisharrastustega</i>“. Võru maakonna jaoks ei taga kahe tervisespordikeskuse arendamise piirang maakonna tervisespordikeskuste terviklikku arengut. Võru maakonnas on neli regionaalselt tugevat tervisespordikeskust – Antsla Kasumetsa terviserada Antsla vallas, Haanja puhke- ja spordikeskus Rõuge vallas, Kubija tervisespordikeskus Võru linnas ning Värska terviserada Setomaa vallas, mis kõik vajavad edasiarendamiseks investeeringuid. Tervikliku mitmekülgset liikumisharrastust võimaldavate tervisespordikeskuste võrgustiku väljaarendamiseks Võru maakonnas on oluline nii maakonna keskel asuvate keskuste (Kubija ja Haanja), kui ka maakonna äärealadel asuvate</p>	<p>Kultuuriministeerium on siiski seisukohal, et piirang peaks sellisel kujul kehtima jääma.</p> <p>Selle meetme raames toetatakse ainult selliseid regionaalseid tervisespordikeskusi, kus on lisaks valgustatud liikumisradadele mh kunstlume tootmise võimekus. Kultuuriministeeriumi hinnangul piisab maakonnas ühest kuni kahest sellisest tervisespordikeskusest – Eesti elanike arvu juures on see meie hinnangul optimaalne. Häid liikumisvõimalusi pakuvad ka kodulähedased liikumisradad, kus kunstlume tootmisvõimekust ei ole, kuid selliste radade edasiarendamise toetamine ei ole sinise toetusmeetme eesmärk (vt ka punkt 2).</p> <p>Lisaks toome välja, et lisaks Võrumaale on peaaegu kõik ülejäänudki maakonnad sarnases olukorras, kus heal tasemel tervisespordikeskusi on rohkem kui kaks. Arvestades toetusmeetme eelarve mahtu ja</p>

<p>keskuste (Antsla ja Värskas) arendamine, kuna seeläbi on kõigil maakonna inimestel võimalik ilma pikki vahemaid läbimata saada osa mitmekülgsetest ja kvaliteetsetest tervisepordikeskuste teenustest. Lisaks eelnevale on kahe tervisepordikeskuse piirang ning võrdne maakondade vaheline võrdne rahajaotus Võru maakonna jaoks ülekohtune kuna peale 2017. aasta haldusreformi liikus Võru maakonna koosseisu Värskas vald (praegune Setomaa vald), kus asuv Värskas terviserada oli varasemalt Põlva maakonna tervisepordikeskus, seega on tõusnud Võru maakonna tervisepordikeskuste arv kolmelt neljale.</p> <p>Ettepanek: palume määrusest läbivalt lubada maakonnas toetust küsida kuni neljale tervisepordikeskusele.</p>	<p>maakondadele jagatava toetuse maksimummäär, siis maakonnas toetussumma jagamine nelja tervisepordikeskuse vahel tähendaks, et ühele tervisepordikeskusele jääva toetussumma abil on keeruline täita toetusmeetme eesmärki ning kohaliku omavalitsuse panus tõuseb.</p> <p>Juhime ka tähelepanu, et sarnane nõue oli juba eelmise perioodi (2019–2022) toetusmeetme juures ning juba toona oli haldusreform tehtud.</p> <p><u>Otsus: ettepanekut mitte arvestada.</u></p>
<p>2. <u>Võrumaa Arenduskeskus SA:</u> Määruse § 4 lg. 1 on kirjas „<i>Regionaalne tervisepordikeskus (edaspidi tervisepordikeskus) käesoleva määruse tähenduses on maakonnas või piirkonnas keskselt kasutatav liikumise harrastamiseks loodud taristu, kus on võimalik vabas õhus aasta läbi tasuta harrastada erinevaid liikumisviise, muu hulgas on seal kunstlume tootmisvõimekus ja valgustatud liikumisrajad.</i>“</p> <p>Võru maakonnas on kolm tervisepordikeskust, kus on välja arendatud kunstlume tootmisvõimekus (Haanja, Kubija ja Värskas), kuid maakondliku tervisepordikeskuste võrgustikku kuuluvas Antsla Kasumetsa terviserajal pole seda veel välja arendatud. Senini on vald koos kohalike inimestega panustanud terviseraja välja arendamiseks (rajatud on 2,2 km saepurukattega rada s.h. 1,2 km valgustatud rada, lisaks 700 m rada, rajatud on rattakrossi rada, rajatud on 18 korviga disc-golfi rada) järgmise arenguetaapina on vald ette näinud rajamasina soetamise ja kunstlume tootmisvõimekuse välja arendamise. Määruses toodud piirang, et</p>	<p>Kunstlume tootmisvõimekus näitab, et tervisepordikeskus on võimeline pakkuma ka lumevaestel talvedel suusatamisvõimalust. Kuna toetusmeetme eesmärk on juba teatud taseme saavutanud regionaalsete tervisepordikeskuste edasiarendamine, siis on Kultuuriministeeriumi hinnangul kunstlume tootmisvõimekus oluline kvaliteedinäitaja.</p> <p><u>Otsus: ettepanekut mitte arvestada.</u></p>

	<p>toetatakse neid tervisespordikeskusi, kus on juba olemas kunstlume tootmisvõimekus seab kahtluse alla regionaalselt olulise Antsla Kasumetsa terviseraja edasiarendamise. Kasumetsas asuv terviserada on kõige aktiivsemalt kasutatav liikumisrada Võru maakonna lääneosas. Seda kasutavad eelkõige Antsla Gümnaasiumi õpilased (ca 300 õpilast) kui ka valla ja lähiümbruse elanike (ca 1800 elanikku) poolt. Lähimad kunstlumega rajad on Otepääl (40 km), Võrus Kubijal (37 km) ja Haanjas (50 km).</p> <p>Ettepanekud: sõnastada määruses § 4 lg. 1 järgnevalt: „Regionaalne Tervisespordikeskus (edaspidi tervisespordikeskus) käesoleva määruse tähenduses on maakonnas või piirkonnas keskselt kasutatav liikumise harrastamiseks loodud taristu, kus on võimalik vabas õhus</p> <p>aasta läbi tasuta harrastada erinevaid liikumisviise, muu hulgas on seal valgustatud liikumisrajad.“ ja määruse § 11 lg. 1 „<i>Taotleja võib olla kohaliku omavalitsuse üksus või Eestis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik, kes omab või valdab rendi-, üüri-, hoiu-, pandi- või muu selletaolise suhte alusel tervisespordikeskuse taristut, kus on valgustatud liikumisrajad</i>“.</p>	
3.	<p><u>Eesti Linnade ja Valdade Liit:</u></p> <p>Leida võimalus suurendada vahepeal toimunud üldise hinnatõusu tõttu uueks perioodiks maakondlikku toetussummat ja toetuse protsendimäära.</p>	<p>Kultuuriministeerium taotles riigi eelarvestrateegia läbirääkimiste käigus täiendavaid vahendeid regionaalsete tervisespordikeskuste toetusmeetme eelarve suurendamiseks. Läbirääkimiste käigus otsustati eraldada üheks aastaks regionaalsete tervisespordikeskuste olme- ja teenindushoonete rajamise toetamiseks täiendavaid vahendeid 3 miljoni euro ulatuses. Kultuuriministeerium otsustas selle toetuse jagamiseks luua eraldi meetme.</p> <p><u>Otsus: osaliselt arvestatud.</u></p>

<p>4. <u>Eesti Linnade ja Valdade Liit:</u> Näha ette ka võimalus, et toetust saav tervisespordikeskus ei pea investeeringuid tegema igal aastal, vaid vajadusel ka ühel kuni kolmel aastal. Siis saaks korraga teha veidigi suurema investeeringu. See eeldaks, et maakonna tervisespordikeskused lepivad enne taotlemist kokku, mis aastatel keegi tegevusi teeb.</p>	<p>Praegu on võimalikud peamiselt kaks varianti, kuidas kohalikud omavalitsused saaksid ühel aastal teha suurema investeeringu ega peaks neid ära jagama nelja aasta peale.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kohalikel omavalitsustel on võimalus võtta laen, mille abil teha üks suur investeering ning seejärel tasuda toetuse abil laenumaksed. Lisaks laenule on abikõlblik kulu liising. 2. Kohalikel omavalitsustel on võimalus teha üks suurem investeering oma- või kaasfinantseeringu toel, sest oma- ja kaasfinantseering peab nelja aasta lõikes kokku olema vähemalt sama suur, kui Kultuuriministeeriumi toetus. <p>Maakonnapõhiste kokkulepete tegemises tuleb arvestada, et toetuse andmise ning selle ulatuse üle otsustab Kultuuriministeerium hindamiskriteeriumide kohaselt. Kultuuriministeerium võib taotlust mitte rahuldada või rahuldada see osaliselt. Seega, kui lepitakse kokku, et ainult üks keskus küsib toetust näiteks maksimaalses 40 000 euro määras, kuid ministeerium seda taotlust ei rahulda, siis jäävad terve maakond ja kõik tervisespordikeskused (vähemalt kindlal aastal) toetusest ilma.</p> <p><u>Otsus: arvestatud.</u></p>
--	---

Piret Hartman
kultuuriminister

Tarvi Sits
kantsler